

מסורת הש"ס

^(א) [נפיל כע"ז, ט] ונדף כע"ז, א, א (נפיל ית"ז,

—

תורה אור השלם

1. וְעִשִּׂיתָ בְּיּוֹד נְחֹשֶׁת וְכָנּוּ נְחֹשֶׁת לַיְחִידָה וְנִתְּתָה אֹתוֹ בֵּין אֶתְרוֹ בֵּין אֶהֱרָן מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שְׁמֹהּ מִיָּם: שְׁמוֹת ל' יח
2. הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹן הָרֹאשׁ לָכֶם לַחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה: שְׁמוֹת י"ב ב
3. כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת 4. וְהָרִקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְעִנְיָתְכֶם מִכֹּחַ טַמְאוּתֵיכֶם וּמִכֹּחַ גְּלוּלֵיכֶם אֲטֹהֶר אֶתְכֶם: יחזקאל לו כה
5. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ בְּרֹאשׁוֹן בְּאַחֵר לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פֶּר בֶּן בָּקָר תְּמִים וְחִטָּאתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ: יחזקאל מה יח

שמואל א טו ב
4. וְהָרִקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְעִנְיָתְכֶם מִכֹּחַ טַמְאוּתֵיכֶם וּמִכֹּחַ גְּלוּלֵיכֶם אֲטֹהֶר אֶתְכֶם: יחזקאל לו כה
5. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ בְּרֹאשׁוֹן בְּאַחֵר לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פֶּר בֶּן בָּקָר תְּמִים וְחִטָּאתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ: יחזקאל מה יח

—

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן תנא דני שמואל בתוספתא שלהן כרייתא זו אלו:
(ב) ד"ה אה דאיקלעט וכו' ככני חמא כר' חנינא:

—

מוסף רש"י

הל להיות. ר"ח אדר, בפרשה הסמוכה לה. לפרשת שקלים (לעיר כס:). וכופלין אותה. בשנת שנה אע"פ שקראתם כראשונה (שם).

אמרי אוקומי הוא דמוקמי הסס. כלומר אין הדבר ניכר לשם פרשת שקלים אלא סברי שלא נסתיימה פרשת ואתה תזוה עד כאן: **והד האני וקרי**. חחר ושונה לקרות מכי תשא עד ועשית כיור נחושת וגו': **כופלה בשבסות**. שקורין אותה שני שבטות זו אחר זו: **רב אמר מקדימין**. וקורין ככי תשא לשבת שעבר כדמתן במתני': **דאס כן**. דמאחרין בצרי להו לשולחנות משני שבטות דאמרין לעיל^א משום ששולחנות הוזרכו לישב במדינה צט"ו מקדימין וקורין מראש מודש שיהו דורשין שמי שבטות לפניהן כרצן שמעון בן גמליאל ואס תאחר עד למחרת ראש

חדש אין כאן הקדמה שמי שבטות: **חמיסר במעלי שבסא מיקלע**. ואותו היום לא יתחילו ללגא ולישב במדינה מפני כבוד השבת: **לא נפקי עד כהר בשבס**. וכי מאחרת נמי איכא שמי שבטות הלכך מאחרין כדי שלא בטערך להפסיק בין צ' פרשיות: **בסוך שבס דוקא**. דאי מאחרת ודאי בצרי להו יומי לשולחנות: **אמר שמואל**. האי בתוכה דקמני לאו תוך שבט אלא תוך שבת עצמו: **וכן תנא דני שמואל**. בתוספתא (א) דרך כרייתא אי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות צה גיוס שבת עצמו ואפילו חל בערב שבת של אתמול כאילו חל צה. אלמא מאחרין שמקדימין לשעבר דא"כ צברי להו יומי לשולחנות ומפסיקין לשבת הבאה ולשבת שלישית קורין וזכר כדי שמהא סמוכה וזכר לפורים: **אין מסרגין**. כדמפרש ואזיל: **אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בערב שבס**. דכי נמי מאחרין לא צברי יומי לשולחנות כדאמר שמואל לעיל סוף סוף שולחנות לא יתצי עד חד בשבת הלכך מאחרין ואין כאן סירוג: **אכל בזמן שחל להיות בסוך השבס**. דאי מאחרת לה צברי להו יומי לשולחנות על כרחך נקדים ויש כאן סירוג: הכי גרסינן **כי היכי דלא ליקדום עשייה לזכירה**: **מן בשניה וכו**. קא סלקא דעתך אראש חדש אדר שחל להיות בשבת קאי דמיידי ציה רישא דמתניתין: **שניה להפסקה**. כלומר לאו ארישא קאי אלא אסיפא קאי דקמני חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הבאה ועלה קאי ואמר בשבת של אחר הפסקה קורין וזכר וכתוך שבטע שלאחריה יא פורים: **איוז שבת שניה**.

כלומר שבת של פרשה שניה פרשת זכור: **בסוכה**. לאחריה ואפילו חל פורים בערב שבת: **צה**. גיוס שבת עצמו קורין הפרשה צו גיוס ואפילו חל בערב שבת אתמול כאילו חל לשבת שלמחר והיינו כשמואל: **חל להיות פורים בשבס**. דצרי הכל אין קורין וזכר לשעבר דהא השתא לא קדמה עשייה לזכירה וגצי מוקפין קדמה זכירה לעשייה: **עדיין היא מחלוקס**. אף בזו אמר רב מקדימין כדי שתקדם זכירה לעשייה דעייירות:

איוז היא שבת שלישית. שקורין צו פרשה שלישית: **הא דאיקלע ראש חדש ניסן גיוס השבס**. שלא הוזכך להקדים פרשת החודש לשבת שעברה קרין לשבת שעברה פרה אדומה כרצי (ט) אמא כר' חנינא ולא כסמוכה לפורים לסמוך אזהרת טמאים לפסח. והיכא דחל ראש חדש ניסן כזאמנע שבת שהוזרכנו לקרות פרשת החדש בשבת שלפניה הוזקקנו להקדים פרשת פרה לשבת שלפני שבת [וזן] שהיא סמוכה לפורים מאחריה: **סנו רצנן כו'**. כרייתא זו מפורשת למעלה כסירוגין לרב כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה:

בני העיר פרק רביעי מגילה

ל.

עדיין היא מחלוקת איתמר נמי וכו'. קשיא אמאי לא פריך מצרייתא דקמני אחוזה שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת ולרצ הוי מצי למימר ואפי' בשבת שלאחר כך וכל שכן בערב שבת שלפניה שמקדימין לשבת שעברה וי"ל דרך כרייתא היינו כרייתא דצסמוך אחר מתני' דכרביעית החדש הזה ואנצ דמני ואפילו בערב שבת גצי שבת ראשונה וגצי שבת רביעית דהוי דוקא תנא נמי צהא בערב שבת ולא בשבת אף על גב דלא הוי דוקא:

ושאך

ויקהל וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית תניא כוותיה דאביי חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה וכופלין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר י־מקדימין דאם כן בצרי להו יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבטא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו בע"ש דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבט: בשנייה זכור וכו': איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר י־מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשיה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשיה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין תנן בשניה זכור והא כי מיקלע ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע י־איוז שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"י חייא בר אבא אמר רבי אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו': תנו רבנן י־איוז היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית ²החדש הזה לכס: תנו רבנן י־ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת י־בשניה זכור ומפטירין ³פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת י־בשלישית פרה אדומה ומפטירין ⁴וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה ⁵ברביעית החדש הזה ומפטירין ⁶כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש ואיוז

ויקהל וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית תניא כוותיה דאביי חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה וכופלין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר י־מקדימין דאם כן בצרי להו יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבטא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו בע"ש דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבט: בשנייה זכור וכו': איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר י־מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשיה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשיה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין תנן בשניה זכור והא כי מיקלע ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע י־איוז שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"י חייא בר אבא אמר רבי אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו': תנו רבנן י־איוז היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית ²החדש הזה לכס: תנו רבנן י־ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת י־בשניה זכור ומפטירין ³פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת י־בשלישית פרה אדומה ומפטירין ⁴וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה ⁵ברביעית החדש הזה ומפטירין ⁶כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש ואיוז

לחיות ערב שבת. מכלל דסבר שקורין פרשת שקלים למחר כשמואל ולפיכך אין מפסיקין. ותנא קמא סבר מקדימין וקורין משבת שעברה אע"פ שהיא שבט כרב, ומפסיקין בשבת שהיא שני ימים באדר. וקיימא לן כרב ואע"ג דפריך שמואל לטעמיה לית הילכתא כוותיה. ת"ד ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפטירין ביהודיע ואיוז היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה ואפי' בערב שבת. בשניה זכור ומפטירין כה אמר ה' פקדתי, איוז היא שבת שנייה כל שחל(ו) פורים להיות בתוכה (ואם) [ואפי'] בערב שבת. בשלישית פרה אדומה ומפטירין וזרקתי עליכם, ואיוז היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה וה כשחל ראש חדש ניסן באמצע שבת אבל ואם חל ראש [חודש] ניסן להיות בשבת נמצאת שבת שלישית הסמוכה לראש חדש ניסן. **ברביעית** החדש הזה ומפטירין כה אמר ה' בראשון באחד לחדש כר'. י־דושלמי ר' בא בשם ר' חייא בר אשי אין מפסיקין בין פורים לפרה. ר' לוי אמר אין מפסיקין בין פרה לחודש. וסימניהון של פרשיות הללו, בין הכוסות הללו אם רצה לטחות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה. ובדין הוא שיקדים החדש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני ימים בניסן נשפרה הפרה, ולמה הקדימה מפני שהיא טהורה של כל ישראל.

עין משפט
נר מצוה

כה א מיי' פי"ג מהל' תפלה הלכה כ:
נו ב ג מיי' שם הלכה כ
טוש"ע א"ח סימן
תרפ"ה ענין ה:
נו ד ה מיי' שם הלכה כ:
נח ו מיי' שם טוש"ע שם
סעף 6:

נבז ד מיי' שם טוש"ע שם
סעף 3:

ס ה מיי' שם טוש"ע שם
סעף 3:

סא ט מיי' שם טוש"ע
שם
סעף 7:

—

רבינו חננאל

אמר אביי קרו שיתא מואתא תצוה עד ועשית כיור נחשת וחד חחר וקורא מכי תשא עד ועשית כיור נחושת. וקיימא לן כוותיה. חל להיות ראש חודש אדר בכי תשא עצמה, אמר אביי קרו שיתא מכי תשא עד ויקהל, וחד חחר וקורא מכי תשא ועד ועשית כיור נחושת. וקיימא לן כוותיה דתניא כוותיה. איתמר ראש חודש אדר שחל להיות בערב שבת, רב אמר מקדימין וקורין פרשת שקלים בשבת שהיא כי"ו יום בשבט, שאם לא תקרא כך אלא בשבת שהיא שני ימים באדר בצרי יומי דשולחנות, בענן משעה שממשיעין בשקלין עד ט"ו [באדר, ט"ו יום] ואחר כך יוצאין השולחנות, והנה אם תשטע בשני ימים לאדר נמצאו השולחנות יוצאין בי"ד יום, ופריך שמואל דאמר מאחרין וקורין בשבת שהיא שני ימים באדר, כיון דשולחנות כל אימת דחל י"ה באדר בערב שבת לא נפקי עד חד בשבת, לא בצרי. ואקשינן לשמואל דתניא איוז היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה [ואפילו בערב שבת], ודייקינן מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה, מה כשחל להיות בתוכה מקדימין וקרינן פרשת שקלים, אף כשחל ראש חודש אדר בערב שבת מקדימין וקרינן משבת שעברה. ופריך שמואל לא תימא בתוכה אלא בה. וכן היא סוגיא דמתניתא, איוז היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה [בה]

ואפילו בערב שבת. פי' בה, בשבת עצמה, כשם כשחל להיות ראש חודש אדר בשבת עצמה קורין בו פרשת שקלים, כך אפי' אם חל להיות בערב שבת קורין בשבת עצמה. והא פלוגתא דרב ושמואל כתנאי היא, דתניא מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה כר', פי' מסרגין מפסיקין, כדתנן קראא סירוגין, ומפורשין פסיקי פסיקי, ואמר ר' שמעון (מ)אימתי אני אומר אין מסרגין, כלומר שאין מפסיקין אלא שקורין שבת אחר שבת, בזמן שחל ראש חדש אדר